

УДК 72.035.1-047.84:711.4(045)

DOI <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2024.32.1>

СИНТЕЗ МИСТЕЦТВ: РОЛЬ ДИЗАЙНУ У ФОРМУВАННІ АРХІТЕКТУРНОГО МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

Бжезовська Наталія Володимирівна

старший викладач

кафедри архітектури та просторового планування,

Національний авіаційний університет,

Київ, Україна

e-mail: nataliia.bzhezovska@npp.nau.edu.ua, orcid: 0000-0002-6527-8332

Анотація: розглядаються питання формування архітектурного середовища таким чином, що за допомогою дизайну та використання національних особливостей архітектурні художні образи відіграють суттєву роль в соціальному, духовному житті суспільства формуючи світогляд і національну ідентичність.

Мета роботи полягає у виявленні сучасних інноваційних технологій дизайну та використання національних особливостей архітектурних художніх образів та форм при формуванні міського середовища.

Методологія. Методологічна основа дослідження ґрунтується на використанні загальнонаукових методів дослідження: аналізу, порівняння, узагальнення різних ідей та пропозицій вітчизняний та зарубіжних вчених з проблем формування архітектурного міського середовища.

Наукова новизна. У результаті дослідження розкриті перспективні технології і підходи до дизайну у формуванні міського архітектурного середовища з використанням елементів національних особливостей дизайну.

Практична значимість. Для суб'єктів дизайн-діяльності визначено три рівні складності творення вітчизняного дизайнерського продукту: поверхове накладання візуальних національних стереотипів на дизайнерські форми; висококваліфіковане дизайнерське творення на світовому рівні щодо повторювання модних форм, винайдених дизайнерами західних країн; високомистецьке дизайнерське творення із залученням глибинних цінностей національної культури України у синтезі їх дизайну та архітектури, найновітнішими досягненнями світової дизайнерської думки.

Ключові слова: синтез мистецтв, архітектурний дизайн, міське середовище, національна ідентичність, художній стиль, інноваційні методи, сучасні технології, реновація, культурна спадщина, історичні будівлі, декоративно-ужиткове мистецтво.

ВСТУП

Архітектура завжди займала та займає особливе місце серед мистецтв. Це область діяльності, завданням якої є створення просторового середовища, в якому протікають усі життєві процеси суспільства та людини – праця, відпочинок, культура, спілкування тощо. Таким чином архітектурні художні

образи відіграють суттєву роль в духовному житті суспільства та окремої людини, відображаючи в художніх образах уявлення людини про світ, час та формувати світогляд і національну ідентичність. Архітектурні споруди також відображають художній стиль епохи. Час науково-технічного прогресу примушує з'єднати архітектуру та дизайн, що надає

можливість побачити просторові з'єднання між дизайном і архітектурою, надає функціональні та естетичні властивості середовищу, в якому людина буде жити та розвиватися. Інфраструктура дизайну може з'єднувати різні об'єкти в цілісність та компенсувати однаміття, невиразність архітектурного оточення.

АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Роль дизайну у формуванні міста мінялась у відповідності до конкретного історичного та технологічного етапу його розвитку [19]. За одним із визначень, «дизайн – це проектування матеріальних об'єктів та життєвих ситуацій на основі методу компоновки з необхідним використанням даних науки з метою надання результатам проектування естетичних властивостей та оптимізації їх взаємодії з людиною та суспільством». Сучасні тенденції та тренди міського дизайну стали предметом розгляду багатьох вітчизняних та зарубіжних дослідників. У наукових розробках теоретиків дизайну вивчалися проблеми уточнення типології, змісту, принципів і закономірностей дизайнерської діяльності А. Бойчук (2013), В. Даниленко (2003).

В образі сучасних фасадів значення дизайну співвідноситься із значенням архітектурних деталей та акцентів у формуванні композиційних та образно-стильових характеристик споруд та середовища. Дизайн розвивається за своїми законами та орієнтований в соціальному сенсі на споживача, оперує специфічними засобами, формує особливий матеріальний та візуальний шар, відмінний від архітектури і в міському середовищі демонструє незалежність, що іноді межує з агресивністю [20].

У той же час дизайн об'єднує та розвиває досвід та методологію мистецтва, архітектурного, інженерного, соціального проектування, проектні підходи, ціннісні орієнтири, творчі концепції та етичні норми професіоналів. Засобами дизайну, архітектури та інженерії людина освоює та пристосовує природу до своїх потреб. Але архітектурні та інженерні споруди, що живуть довгий час, виробляють свій ресурс, а дизайн-проекування має більш масштабний запас можливостей по кількості продуктів та більш динамічно і направлено по формоутворенню [12]. Дизайн швидше відгукується на соціокультурні запити та є інноваційним майданчиком активного впровадження сучасних технологій та досягнень науки у повсякденне життя людини, формує моду, стимулює споживчий попит на товари масового промислового виробництва та є каталізатором проблем екології. Але одночасно саме в дизайні формуються

екологічні концепції та підходи, що переосмислюють в інших проектних сферах. Можливості дизайну у вирішенні екологічних проблем як глобальних проблем людства розглядаються спеціалістами з 1970 рр. [16]. Естетику форми, що заснована на природних та регіональних етнічних моделях, почали розглядати як засіб формування екологічної культури в архітектурі. За багаторічну експлуатацію будова має фізичний знос, але набагато актуальніше і стає достатньо швидко – знос моральний. Вимоги до об'ємів, плануванню, якості та, навіть, призначення штучно створеного простору можуть суттєво змінитися у відповідності до потреб нових поколінь.

МЕТА

Необхідний новий простір у міському середовищі, що тягне за собою великі матеріальні, трудові, часові витрати. І тоді вирішити завдання допомагає дизайн на основі світових інноваційних технологій та використання вітчизняного досвіду і національних традицій.

При реновації масової житлової забудови, ревіталізації промислових будівель та територій в центрах великих міст сучасні потреби, що змінилися, забезпечуються за допомогою перепланування, дизайну, пластичного рішення та обробки поверхонь, зміни вхідних груп та вітрин перших поверхів, декорування чи добудовування фасадів. При цьому будуть збережені конструкції, можлива часткова заміна інженерний комунікацій будівлі.

Таку зовнішню простоту, раціональний та економічний підхід в архітектурі ми спостерігаємо останнім часом навіть в об'єктах, що відмічені престижними професійними преміями. Прітцкерівську премію 2018 року отримав архітектор Балкрішна Доші (Індія), журі відмітило його прагнення до екологічної архітектури та збереження людського масштабу в штучному ландшафті. А лауреатами у 2021 році стали Анн Лакатон та Жан-Філіпп Вассаль (майстерня Lacaton & Vassal, Франція). Вони займаючись реновацією спадщиною модернізму впродовж 30 років, стараються максимально зберегти існуючі будови та їх оточення, часто використовують легкі модульні конструкції для відновлення фасадів, прийоми ландшафтного дизайну, зимові сади. Їх девіз: «Ніколи не зноси, ніколи не видаляй – завжди добавляй, трансформуй і повторно використовуй». Свої принципи архітектори формулюють так: екологічна та економічна стійкість, повторне використання, соціальна справедливість.

Інше із будовами, що мають історичну цінність, пам'ятками архітектури. Вони

потребують дбайливого збереження, реставрації, ремонту. Більшість пам'яток архітектури зазвичай знаходяться в центральній частині міста. Щоб зберегти структуру і масштаб історичного середовища при проектуванні дизайну центру міста, необхідно приділяти увагу історичним будівлям. Сучасні тенденції відносно культурної спадщини передбачають заходи щодо збереження первісного вигляду історичної будівля, її взаємозв'язку з навколишнім середовищем, підвищенню її значимості в соціальному житті міста, тобто основний сенс полягає у тому, що будівлі, що реконструюються сьогодні, будуть служити майбутнім поколінням, коли потреба в естетиці та рівні комфорту стане вище [6]. Порушення вигляду архітектурних фасадів старовинних будівель – проблема великого масштабу, що потребує ретельного вивчення і рішення. Системний підхід дозволив зацентрувати увагу на діяльності нових типів інноваційних трендів дизайну та їх взаємодію з архітектурою і містобудуванням [5].

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Сучасне місто росте і ростуть його потреби у нових площах. У великих містах історичне ядро також є діловим, торговим та культурним центром. При його сучасному проектуванні основною задачею є збереження цілісності історичної забудови та гармонічне поєднання старого та нового, що потребує єдиної стратегії містобудівних та архітектурно-дизайнерських рішень на цих територіях, націлених на збереження колосального значення історичних забудов. Грамотне поєднання архітектури та дизайну сучасного міського середовища – це комплексне формування предметно-просторового середовища, створення наповнення міського середовища за допомогою сучасних художньо-технічних рішень з урахуванням сучасних містобудівних, архітектурних, ландшафтних, історичних аспектів. Дизайн міського середовища припускає формування елементів з точки зору користі, естетичних якостей, сучасного функціонування міського простору. Задачі міського дизайну формулюються відносно містобудівного, архітектурного, ландшафтного рішення міської та інтер'єрної складової міського середовища [4]. Дизайнери та архітектори сьогодні стикаються з рядом проблем узгодження при проектуванні. Важливо, що дизайн як напрям проектної діяльності, пов'язаний з предметним та візуальним світом, графічним простором презентації інформації і навіть модою, стає не тільки типом відображення реальності, а й типом її сучасного формування.

Дизайн створює стиль життя, стимулює зміни, утворює простір комунікації, маючи у своєму арсеналі весь простір сучасних проектних, технічних та інших засобів, дизайн стає своєрідним засобом конкретизації проектної діяльності. Дизайн допомагає відчутти наповненість і самодостатність того візуального середовища, яке пов'язано з синтезом мистецтв, передусім з архітектурою [10]. Людство на всіх етапах свого існування намагалось визначити найбільш оптимальні напрями об'ємно-просторового формоутворення різних елементів навколишнього середовища. Мета дизайну – формування естетичних, конструктивних та функціональних властивостей предметного середовища з урахуванням того, що функція диктує форму, а форма впливає на ефективність здійснення функції. Дизайн обов'язково повинен позитивно впливати на психоемоційний стан людини, гарантувати безпечне функціонування конструкцій і обладнання, забезпечувати комфортні умови для роботи, відпочинку та саморозвитку людини [8].

Взаємозв'язки дизайну і архітектури досить складні. З одного боку, вони характеризуються взаємопроникненням і синтезом, а з іншого – відокремленням і самостійним розвитком кожного окремого напрямку проектної діяльності: архітектури і дизайну.

З огляду на об'єднано-роз'єднані процеси, що відбуваються у сучасному світі дизайн має двоїсту природу: з одного боку, він сприймає від навколишнього світу інтеграційні, міжнаціональні віяння та, модифікуючи їх, віддає у інтернаціональному вигляді. З іншого боку, дизайн у пошуках власної ідентичності окремих націй, намагається відтворювати у своєму кінцевому продукті національну унікальність. Сьогодні дизайн архітектурного середовища науковці трактують як вид художньо-проектної діяльності з метою раціональної організації та естетичного оформлення внутрішнього і зовнішнього простору, в якому проходить життєдіяльність людини [9]. Активно розвиватися цей вид діяльності почав у другій половині ХХ століття, але людство в організації штучного простору накопичило величезний історичний досвід у, який доцільно використовувати у сучасній проектній діяльності.

Науковці відзначають, що ХХ століття було свідком відновлення інтересу як до інтернаціонального так і до національного в дизайні архітектурних споруд та архітектурного середовища. Усі нації адресують питання про індивідуальність, щоб систематично спрямовувати цю індивідуальність на міжнародну арену. Проблема національного і інтернаціонального

в архітектурі та дизайні є досить широка, потребує прискіпливої дослідницької уваги. Межа між цими категоріями доволі гнучка. На прояви національного та інтернаціонального в об'єктах архітектури й дизайну впливають їхні функціональні призначення, суспільно-історичний, національний контексти і глобальні, універсальні тенденції [13].

У силу об'єктивних законів розвитку суспільства відбуваються постійні зміни життя народів в побуті, звичаях і поглядах, національному характері, культурі. Зміни, що відбуваються в суспільно-економічному житті людей різних національностей, спричиняють відповідні зміни у всіх галузях їх життя та діяльності, в тому числі в архітектурі та дизайні. При загальному інтернаціональному характері сучасного дизайну та архітектури актуальним залишається збереження своєрідності національних особливостей.

Створення архітектурного середовища з використанням національних особливостей властиве кожному народові і формувалось протягом тривалого часу як результат узагальнення досвіду і перевіреного практикою. Тобто унікальні риси, притаманні процесу організації архітектурного середовища, що кристалізуються в країні, особливо якщо вона має тисячолітній досвід, мають бути досліджені, а результатом таких досліджень можуть стати практичні пропозиції щодо способів досягнення етнічної самобутності сучасного дизайну архітектурного середовища.

Традиції української архітектури мають глибокі корені, що йдуть у тисячоліття. В археологічних матеріалах відомих древніх культур знаходяться аналоги українських народних орнаментів [1].

Для організації традиційного українського життєвого простору є характерним негеометричний, скульптурний підхід до формування архітектурного середовища, мальовничість композиції. Сучасний етап розвитку архітектури і дизайну створює великі можливості для застосування досвіду Україна та інших країн у галузі архітектурного проектування і дизайну, тобто завдяки технічним досягненням нові тенденції формоутворення та нові підходи до проектування різних країн можуть мати застосування світової архітектурної спільноти. Українські архітектори також мають змогу користуватися інформацією, запозичувати іноземний досвід, переносючи його на український ґрунт, разом з тим розповсюджувати і пропагувати свій досвід український національний стиль архітектури і дизайну. В сучасних умовах розвиток місцевих українських архітектурних традицій

можна вважати обов'язком архітектора перед історією і народом [2].

Традиції використання етнічних мотивів в архітектурі інтер'єрів України в різні часові періоди впродовж історії України з кінця XIX ст. по XXI ст. можна виокремити періоди, які характеризувалися розвитком національної свідомості, пошуками власної ідентичності нашого народу. Ці процеси знаходили яскраве відображення в архітектурі, яка стала важливим засобом формування культурної своєрідності [2]. На межі XIX–XX століть на тлі національно-визвольного руху, становлення української держави в теорії та практиці архітектури відбувалися пошуки власного національного стилю. Ним став Український архітектурний модерн (УАМ), який розвинувся на початку XX століття у різних регіонах України та охопив не лише архітектуру, а й предметно-просторове середовище, декоративно-ужиткове мистецтво. Видатними художниками, що працювали в цьому стилі були О.Г. Сластіон, С.І., Васильківський, І.І. Труш, вітчизняними архітекторами – І.І. Левинський, О. О. Лушпинський, В. Г. Кричевський, Є. Н. Сердюк, С. П. Тимошенко, Я. М. Пономаренко, Д. М. Дяченко та ін.

Якщо узагальнити тенденції попередніх століть щодо культурно-етнічної ідентифікації в дизайні та архітектурі, то бачимо, що до розвитку національних держав мистецтво і стилі дизайну та архітектури були створені і використовувались в інтернаціональному розумінні, в сучасних же умовах національні мотиви можуть послужити родзинкою національної архітектури, щоб викликати інтерес до багатого історичного минулого та сучасного нашої країни.

Архітектура різнопланово пов'язана з історією, культурою, природою, соціально-економічним устроєм суспільства, в ній найбільш повно віддзеркалюється національна самобутність народу. Проблема національної спадкоємності, своєрідності, неповторності, розвитку національних традицій в архітектурі і дизайні найбільш складна із теоретичних проблем, що мають велике практичне значення для розвитку сучасної української архітектури у формуванні гармонійного життєвого середовища, привертає увагу українських науковців, архітекторів, дизайнерів протягом багатьох років. Без вирішення цієї проблеми неможливий усталений розвиток новітньої архітектури країни.

Сучасна архітектура у своєму вираженні все частіше стає інтернаціонально за творчим спрямуванням. На часі значущу роль відіграють творчі пошуки прогресивних сучасних

концепцій, принципів, прийомів вирішення форми і змісту організації архітектурного середовища. Сучасні високі технології надають необмежені можливості для пошуків ноу-хау в розвитку сучасної української архітектури.

Безперечно, в Україні треба розвивати традиції української архітектури. Але, практичний досвід показує, що стихійний розвиток цього процесу не має бажаних результатів, тому проблема збереження і розвитку українських архітектурних та дизайнерських традицій в сучасних умовах вимагає уваги, розробки програми діяльності та її впровадження.

Сьогодні, у період загрози державності України через зовнішні впливи як ніколи гострим є питання збереження національної ідентичності архітектури, формування самобутнього середовища життєдіяльності. В сучасних українців виникає потреба підкреслювати власну своєрідність, етнічні корені: це відображається в моді на народний стрій, кухню, архітектуру інтер'єру, в якій присутні етнічні мотиви. Саме тому існує необхідність дослідження цього явища, якому характерне повернення до наших етнічних коренів, народної архітектурно-мистецької спадщини, та специфіки його використання в архітектурі сучасних закладів харчування. Самобутнє українське мистецтво, народна архітектура, їх етнічне різноманіття, регіональні будівельні традиції є цінним джерелом архітектурно-художніх засобів, застосування та інтерпретація яких сприяє формуванню унікального архітектурного та предметно-просторового середовища. Використання етнічних мотивів у проектуванні предметно-просторового середовища передбачає збереження та розвиток етнокультурної ідентичності. У цьому сенсі важливим фактором є врахування проблематики традицій української архітектури в процесі підготовки архітекторів у ВНЗ щоб це питання асоціювалося не лише із збереженням пам'яток історичної спадщини, а й було основою оригінальної сучасної української архітектури, яка посяде гідне місце у світовій архітектурній практиці.

ВИСНОВКИ

На підставі аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду можна виділити наступні сучасні тенденції розвитку дизайну архітектури міського середовища: екологічна спрямованість, індивідуалізація архітектурних ансамблів, використання інтерактивних технологій, трансформування у річище глобальних дизайнерських інновацій початку III тисячоліття. Для суб'єктів дизайн-діяльності визначають три рівні складності творення

вітчизняного дизайнерського продукту: поверхове накладання візуальних національних стереотипів на дизайнерські форми; висококваліфіковане дизайнерське творення на світовому рівні щодо повторювання модних форм, винайдених дизайнерами західних країн; високомистецьке дизайнерське творення із залученням глибинних цінностей національної культури України у синтезі їх дизайну та архітектури, найновітнішими досягненнями світової дизайнерської думки. Традиційна українська хата в такому аспекті виявляється ідеальним джерелом естетичних і технологічних ідей, придатних для творчого переосмислення на сучасному етапі, універсальним еко-об'єктом і яскравим прикладом формування й розвитку потужної життєздатної традиції, основою для актуалізації одного з ключових архітектурних типів української духовної культури.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Атланов В. Значення українського дизайну в сучасному артпросторі. *Мистецька освіта : зміст, технології, менеджмент*. 2017. № 12. С. 227–247.
- [2] Даниленко В.Я. Дизайн України у світовому контексті художньо-проектної культури. В.Я. Даниленко. Харків : ХДАДМ : Колорит. 2005. 242 с.
- [3] Грицюк Л. О., Кайдановська О. О. Мистецька комунікація в архітектурному просторі. Сучасні проблеми архітектури та містобудування, 2016. № 44, С. 3–10.
- [4] Гула Є. П., Бистрякова В. Н., Осадча, А. М. Урбанізація в дизайні. *Мистецтвознавчі записки*. 2018. № 33. С.127–134.
- [5] Жидкова Т. В. Реконструкція житлових і громадських будинків. Харків : ХНАМГ, 2008. 29 с.
- [6] Зенькович Н. Г. Особливості формування дизайну міського середовища. *Архітектурний вісник КНУБА*. 2014. Вип. 4. С. 149–155.
- [7] Котеньова З. І. Архітектура будівель і споруд : навч. Посібник. Харків : ХНАМГ, 2007. 170 с.
- [8] Лінда С. М. Архітектурне проектування громадських будівель : навч. посібник. Львів. Львівська політехніка. 2010. 608 с.
- [9] Мусієнко Ю. О., Трошкіна О. А. (2016, 15–18 березня). Паблік-арт в міському просторі. Міське середовище – XXI сторіччя : *Архітектура. Будівництво. Дизайн: тези доповідей II Міжнародного науково-практичного конгресу*. 11–18 березня 2016 р. Київ, 2016. С. 107–108.
- [10] Малік Т. В. Історія дизайну архітектурного середовища. Навчальний посібник. КНУБА. Київ. 2003. 192 с.
- [11] Радомська В. Р., Смакоус М., Тирпич І. А. Арт-дизайн в контексті сучасних публічних художніх практик. *В Актуальні проблеми сучасного дизайну: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ. 2013. Т.1. С. 74–78.*

- [12] О.Ю. Савченко, О. Гаврик, О. Гетманський В., Білявська П. Перспективи розвитку дизайну архітектурного середовища у місті. В *Актуальні проблеми сучасного дизайну: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*. 22 квітня 2021. С. 266–269.
- [13] Соченко В. І. Українська архітектура: традиції, новації, сучасність. *Сучасні проблеми архітектури і містобудування* : Збірник наукових праць, № 20. Київ, 2000. С. 174–186.
- [14] Чепелік О.В. Національні аспекти теорії архітектури (на прикладі України). Автореф. дис... канд. архітектури: 18.00.01. Київ, 2002. 50 с.
- [15] Чернявський В.Г. Роль монументально-декоративної скульптури при формуванні міського середовища. *Містобудування та територіальне планування: наук.-техн. збірник*. 2010. Вип. 38. С. 445–451.
- [16] Gunshiro Matsumoto. Feature : Greenery landscape. SPA-DE. – Japan. *Farest Design Editors Inc*. 2007. vol. 7. P. 11–48.
- [17] Jerald, J. The VR Book. Human-Centered Design for Virtual Reality. J. Jerald. New York: Association for Computing Machinery and Morgan & Claypool, 2015. P. 3–9.
- [18] Jodidio Philip. Green architecture Now. Philip Jodidio. Hong Kong, London, Paris, New York : Taschen, 2009. 416 p.
- [19] Proctor R. 1000 New Eco Designs and where to find them. R. Proctor. *Laurence King c/o Chronicle Books*, 2009. 352 p.
- [20] Wang, X. Mixed Reality In Architecture, Design, And Construction. X. Wang, M. A. Schnabel. *Springer Science+BusinessMedia B. V.*, 2009. P. 6–12.
- [7] Kotenkova, Z.I. (2007). *Arhitektura budivel I sporud: navchalnyi posibnyk [Architecture of buildings and structures; study guide]*. Harkiv: HNAMEG, 170 p. [in Ukrainian].
- [8] Linda, S.M. (2010). *Arhitekturne proektuvannia gromadskyh budivel [Architectural design of public buildings]*. Lviv; Lvivska politehnika. 608 p. [in Ukrainian].
- [9] Musiienko, N. (2010). Public Art u prostori suchasnoho mista: Kyivska praktyka [Public Art in the Space of a Modern City: Kyiv Practice]. *Suchasni problemy doslidzhennia, restavratsii ta zberezhenntia kulturnoi spadshchyny*. 7. P 136–149 [in Ukrainian].
- [10] Malik, T.V. (2003). *Istoriia dyzainu arhitekturnoho seredovyscha [History of design of Architectural Environment]*. Navchalnyi posibnyk. KNUBA. Kyiv.192 p. [in Ukrainian].
- [11] Radomska, V.R., Smakous, M., & Tyrpych, I.A. (2013). Problematyka svitlovoho dyzainu v miskomu seredovyschi [Problems of Light Design in the Urban Environment]. *Scientific Papers SWorld*. 44(1), P. 36–40 [in Ukrainian].
- [12] Savchenko, O., Havryk, O., Hetmanskyi, V., & Biliavska, P. (2021). Perspektyvy rozvytku dyzainu arkhitekturnoho seredovyscha u misti [Prospects for the Development of Architectural Environment Design in the City]. *Aktualni problemy suchasnoho dyzainu – Actual Problems of Modern Design* : proceedings of the International Scientific Practical Conference. April 22. 2021. P. 266–269 [in Ukrainian].
- [13] Sochenko, V. (2000). Ukrainiska arhitektura: tradytsii, novatsii, suchasnist [Ukrainian architecture; tradition, innovations, modernity]. *Suchasni problemy arhitektury i mistobuduvannia – Modern problem of architecture and urban planning*. 20. Kyiv. P. 174–186 [in Ukrainian].
- [14] Chepelik, V.V. (2002). Natsionalny aspekty teorii arhitektury (na prykladi Ukrainy) [National aspects of the theory of architecture (on the example of Ukraine)]. *Extended abstract of Candidate's thesis*. Kyiv. 50 p. [in Ukrainian].
- [15] Cherniavskiy, V.H. (2010). Rol monumentalno-dekoratyvnoi skulptury pry formuvanni miskogo seredovyscha [The role of monumental and decorative sculpture in shaping the urban environment]. *Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia*. 38. P. 445–451 [in Ukrainian].
- [16] Gunshiro Matsumoto (2007). Feature : Greenery landscape. SPA-DE. Japan. *Farest Design Editors Inc*. vol. 7. P. 11–48 [in English].
- [17] Jerald, J. (2015). The VR Book. Human-Centered Design for Virtual Reality. New York: Association for Computing Machinery and Morgan & Claypool. P. 3–9 [in English].
- [18] Jodidio, Philip. (2009). Green architecture Now. Hong Kong, London, Paris, New York : Taschen. 416 p. [in English].
- [19] Proctor, R. (2009). 1000 New Eco Designs and where to find them. *Laurence King c/o Chronicle Books*. 352 p. [in English].
- [20] Wang, X. (2009). Mixed Reality In Architecture, Design, And Construction. X. Wang, M. A. Schnabel. *Springer Science + Business Media B. V.* P. 6–12 [in English].

REFERENCES

ABSTRACT***Bzhezovska N. Synthesis of the arts: the role of design in shaping the architectural urban environment.***

The questions of forming of architectural environment are examined so that by means of design and use of national features architectural artistic offenses play a substantial role social, spiritual life of society, forming a world view and national identity.

The purpose of the work is to identify modern innovative design technologies and the use of national features of architectural artistic images and forms in the formation of the urban environment.

The methodological basis of the study is based on the use of general scientific methods of research: analysis, comparison, generalization of various ideas and proposals of domestic and foreign scientists on the problems of the formation of the architectural urban environment.

Scientific novelty. As result of the study, promising technologies and approaches to design in the formation of the urban architectural environment using elements of national cultures were revealed.

Practical significance. For subjects of design activities, three levels of complexity of creating a domestic design forms; highly qualified design creation at the world level regarding the repetition of fashionable forms invented by designers from Western countries; high-art design creation with the involvement of the deep values of the national culture of Ukraine in the synthesis of their design and architecture, the latest achievements of world design thought.

Conclusions. The creation of a modern image of the urban environment requires the introduction of new ideas and the use of the full potential of architecture and design in the formation of a cultural space with elements of national characteristics of the urban environment.

Keywords: *synthesis of arts, architectural design, urban environment, national identity, artistic style, innovative methods, modern technologies, innovation, cultural heritage, historical buildings, decorative and applied arts.*

AUTHOR'S NOTE:

Bzhezovska Nataliya, Assistant Professor at the Department Basics of Architecture, Design and Urban Planning, National Aviation University, Kyiv, Ukraine, e-mail: nataliia.bzhezovska@npp.nau.edu.ua, orcid: 0000-0002-6527-8332.

Стаття подана до редакції 26.03.2024 р.